

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/15/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6717213428
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6717213428.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a Mgr. Štefana Baláža v právnej veci navrhovateľky V. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX F., E. XXXX/XX, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou UHAL' s. r. o., so sídlom 960 01 Zvolen, Štefana Moyzesa 9877/43, proti bývalému manželovi E. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX F., Ul. 1. mája č. XX, právne zastúpenému advokátkou Mgr. Katarínou Pastorkovou, Advokátska kancelária 974 01 Banská Bystrica, Skuteckého 6, o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, o odvolaní bývalého manžela proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 17Pc/24/2017 - 511 zo dňa 09. 04. 2020, vo výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

- I. Uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania (II. výrok) **p o t v r d z u j e.**
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým uznesením zastavil konanie, žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania a uložil navrhovateľke povinnosť zaplatiť štátu trovy konania vo výške 398,77 € v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

2. V odôvodnení výroku o trovách konania okresný súd uviedol, že nezistil žiadne okolnosti v súlade s ust. § 55 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), pre ktoré by bolo s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé sa odkloniť od všeobecnej zásady určenej pre mimosporové konania (ust. § 52 CMP), v zmysle ktorej si účastníci konania hradia vzniknuté trovy sami. Okresný súd pri rozhodovaní o trovách účastníkov konania prihliadol najmä na skutočnosť, že navrhovateľka v čase podania návrhu vykonávala osobnú starostlivosť o spoločného maloletého syna (ďalej „maloletý“) takmer sama, vrátane jeho prípravy do školy. O povinnosti navrhovateľky nahradiť trovy štátu rozhodol podľa § 54 CMP v spojení s § 259 CSP.

3. Okresný súd konštatoval, že navrhovateľka podala svoj návrh v období, keď denne v dobrej viere vynakladala niekoľkohodinové úsilie za účelom zlepšenia kognitívnych a prospechových schopností maloletého, ktorý kvôli svojim špecifickým problémom nedokázal držať krok s ostatnými deťmi, a preto sa radšej rozhodla pracovať na znížený pracovný úväzok. Až znaleckým dokazovaním sa preukázalo, že špecifické problémy v učení maloletého nie sú takej intenzity, aby odôvodňovali nutnosť zníženého pracovného úväzku navrhovateľky. Vzhľadom na postoj bývalého manžela, ktorý navrhovateľke nedal až do začatia súdneho konania súhlas na vyšetrenie a získanie posudku z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva, ktorý by ju bol usmernil, nemožno navrhovateľke klásť za vinu, že predložila neaktuálne správy, resp. že ich predložila neskoro. Procesné návrhy navrhovateľky považoval za primerané okolnostiam prípadu, bez vedľajšieho úmyslu šikanovať bývalého manžela.

4. Okresný súd nepovažoval za spravodlivé, aby sa odklonil od zásady, že každý účastník znáša vlastné trovy konania, ktoré mu v konaní vznikli a preto o náhrade trov konania rozhodol podľa ust. § 52 CMP.

5. Proti výroku o trovách konania podal včas odvolanie bývalý manžel. V prvom rade namietal, že okresný súd si nesplnil svoju povinnosť, keď mu nedoručil vyjadrenie navrhovateľky k jeho uplatnenému nároku na náhradu trov konania, ktorého závery si okresný súd osvojil. Keďže sa nemohol s tvrdeniami navrhovateľky oboznámiť a následne sa k nim aj vyjadriť, mal za to, že okresný súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil výkon jeho procesných práv, ktoré mu ako účastníkovi konania patria. Bývalý manžel ďalej v odvolaní namietal, že bol nedobrovoľne účastníkom súdneho konania, ktorého zastavenie zavinila sama navrhovateľka, keď bez uvedenia objektívneho dôvodu, po uplynutí dva a pol roka od začiatku konania, vzala svoj návrh späť. Uviedol, že dôvody, ktoré vo svojom späťvzátí uviedla, teda že nemá silu ďalej bojovať s otcom maloletého, a že nechce maloletému priťažovať predvolávaním svedkov na súd, bývalý manžel nepovažoval za objektívne právne dôvody. Zároveň bol toho názoru, že navrhovateľka pri podaní návrhu nepostupovala v súlade s ust. § 25 CMP, pretože na preukázanie svojich tvrdení o nutnosti zníženého pracovného úväzku v súvislosti s aktuálnym zdravotným stavom maloletého nepredložila ani jeden dôkaz, v konaní predkladala neaktuálne správy a svojim nekonaním neúmerne nepredlžovala súdne konanie.

6. Pokiaľ ide o výsledky z pedagogicko-psychologického vyšetrenia, na ktoré okresný súd v napadnutom uznesení poukazoval, tak vykonanie tohto vyšetrenia nebolo podľa bývalého manžela závislé len od jeho postoja. Uviedol, že chcel aby sa z dôvodu objektívnosti psychologické vyšetrenie maloletého vykonalo v prebiehajúcom súdnom konaní, ale navrhovateľka si podľa neho nesplnila základnú povinnosť, a to navrhnúť vykonanie znaleckého dokazovania za účelom preukázania skutočností tvrdených v podanom návrhu na začatie konania. Zároveň konštatoval, že navrhovateľka mohla využiť aj postup podľa ust. § 35 Zák. o rodine a podať na súde návrh na udelenie súhlasu otca na vykonanie pedagogicko-psychologického vyšetrenia, avšak ani toto neurobila. Bývalý manžel preto trval na stanovisku, že k skoršiemu získaniu posudku z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva nedošlo predovšetkým z dôvodu nečinnosti navrhovateľky. Navyše mal za to, že závery získané z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva neboli pre navrhovateľku v súvislosti s domácou prípravou maloletého do školy nevyhnutné, pretože učiteľka, ktorá je aj špeciálnym pedagógom, navrhovateľku od nástupu maloletého do školy usmerňovala, ako sa má maloletému venovať, a ako sa s ním má do pripravovať školy.

7. Ďalej v odvolaní bývalý manžel poukázal na výsledky vykonaného dokazovania znalkyňou PhDr. U. B., ktoré nepreukázali nepriaznivý zdravotný stav maloletého, pre ktorý by bola navrhovateľka nútená pracovať na čiastočný pracovný úväzok. Navrhovateľka pracovala na čiastočný úväzok ešte predtým, ako maloletý nastúpil do základnej školy, ktorá skutočnosť vyplýva aj z priloženej pracovnej zmluvy k návrhu. Navrhovateľka tak v tomto smere nebola ovplyvnená nástupom maloletého do školy, ale neochotou navrhovateľky pracovať na plný úväzok. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal bývalý manžel za to, že sú v konaní dané výnimočné okolnosti, ktoré spravodlivo odôvodňujú aplikáciu ust. § 55 CMP, aby mu bol priznaný nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Zároveň si uplatnil aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

8. Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

9. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací a príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP včas podané odvolanie bývalého manžela prejednal, rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti preskúmal v zmysle § 65 a 66 CMP a bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania podľa § 68 CMP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (á contrario) CSP, uznesenie okresného súdu v časti náhrady trov konania podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil ako vecne správne.

10. Podľa § 52 CMP, Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

12. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

13. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku v zásade platí, že každý z účastníkov si platí vzniknuté trovy konania sám. Vyplýva to z vyššie citovaného ust. § 52 CMP, ktoré vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak CMP neustanovuje inak. Ide o generálnu klauzulu, ktorá zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Prelomenie tejto zásady umožňuje len vo výnimočných prípadoch ust. § 55 CMP, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

14. O trovách konania okresný súd rozhodoval na návrh bývalého manžela za procesnej situácie, keď bolo súdne konanie zastavené, keďže navrhovateľka svojim dispozičným úkonom vzala návrh na začatie konania späť. Okresný súd aplikoval správne ustanovenia právnych predpisov a v odôvodnení rozhodnutia vysvetlil, na základe akých skutočností účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Uznesenie vo výroku o trovách konania spĺňa všetky kritéria vyžadované v ust. § 220 ods. 2 CSP.

15. Odvolacia námietka bývalého manžela o tom, že okresný súd mu znemožnil výkon procesných práv, pretože mu nedoručil vyjadrenie navrhovateľky k nároku na náhradu trov konania, ktorý si na súde voči navrhovateľke uplatnil, je nedôvodná. Povinnosť doručovania písomných vyjadrení účastníkom konania zo strany súdu je všeobecne upravená v ust. § 167 CSP, ktorá s odkazom na ust. § 2 ods. 1 CMP primerane platí aj v mimosporových konaniach, avšak táto sa vzťahuje len na doručovanie návrhu na začatie konania s prílohami, vyjadrenia k návrhu, repliky a dupliky, a teda na písomnosti, ktoré majú vzťah k veci samej. Okresný súd sa vo veci trov konania neodchýlil od generálnej klauzuly formulovanej v ust. § 52 CMP, keďže žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania a argumenty druhého účastníka konania neboli spôsobilé správnosť výroku o trovách zvrátiť, lebo aj v posudzovanej veci okresný súd vychádzal zo skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu súdneho konania, vrátane dôvodov späťvzatia návrhu. Na strane navrhovateľky nebolo preukázané zjavne bezúspešné uplatňovanie práva.

16. Odvolací súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, že sa v konaní nevyskytli výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo spravodlivé sa odkloniť od vyššie uvádzanej zásady mimosporového konania ohľadom nároku na náhradu trov konania. Napriek tomu, že navrhovateľka vzala svoj návrh späť, bývalý manžel nepreukázal, že išlo o zjavne bezúspešné uplatnenie práva alebo šikanózný návrh. Svoj návrh na začatie konania o určenie príspevku na výživu od bývalého manžela navrhovateľka opierala o neurologické zdravotné problémy maloletého, pre ktoré nebolo podľa jej názoru možné sa zamestnať na plný pracovný úväzok. Viac krát počas konania uvádzala, že maloletý má poruchu pozornosti, rečovú, sluchovú i pamäťovú vadu, v dôsledku čoho musí vynakladať niekoľkohodinové úsilie denne na prípravu maloletého do školy, aby stíhal učivo so svojimi rovesníkmi. Ako dôkaz navrhovateľka predložila počas konania listiny a zdravotné záznamy, ktoré mala k dispozícii ku dňu podania návrhu. V písomnom vyhotovení Pedagogickej charakteristiky žiaka zo dňa 14. 02. 2018 triedna učiteľka maloletého uvádzala ťažkosti maloletého s udržaním pozornosti na vyučovací proces a nízke tempo zapamätávania. Poukázala na potrebu poskytovania dostatočného času na osvojenie a precvičovanie učiva. Z ambulantnej správy ambulancie neurochirurgie zo dňa 08. 12. 2017 vyplýva po vykonanom vyšetrení MR mozgu záver o náleze vývojovej pineálnej cysty. V správe zo psychologického vyšetrenia zo dňa 06. 05. 2016 je konštatovaný záver, že maloletý má nerovnomerný vývin hlavne v oblasti rečovej, emocionálnej, pozornosti a pohybový nekľud. Podľa psychologičky maloletý nebol pripravený na nástup na povinnú školskú dochádzku a bol odporúčaný odklad povinnej školskej dochádzky v šk. roku 2016/2017.

17. Poznatky navrhovateľky, získané počas výchovy a starostlivosti o maloletého, ktorú ako matka výlučne zabezpečuje, ale aj z vyššie uvedených záverov z odborných vyšetrení je preto dôvodné usudzovať, že navrhovateľka bola presvedčená o potrebe poskytovať maloletému špeciálny prístup, pokiaľ ide o výchovný a domáci prípravno-vzdelávací proces. Vzhľadom na to vynakladala v dobrej viere niekoľkohodinové úsilie denne, aby napomohla k zlepšeniu kognitívnych a prospechových schopností maloletého, a to aj na úkor zníženého pracovného úväzku.

18. Zo súdneho spisu vyplýva, že maloletý si vyžaduje zo strany matky zvýšenú starostlivosť, pričom zdravotný stav mu nebráni navštevovať základnú školu, vrátane školskej družiny vo večerných hodinách. Okresný súd vykonal aj znalecké dokazovanie psychológom z odvetvia klinickej psychológie detí, a až

tým bolo v konaní jednoznačne preukázané, že maloletý nevykazuje v porovnaní s populačnou normou výrazné poruchy psychického vývinu, aby si jeho zdravotný stav vyžadoval znížený pracovný úväzok navrhovateľky. Závery znaleckého dokazovania zohľadňujúc intelektovú kapacitu, výkyvy pozornosti a rečové problémy maloletého indikujú potrebu zvýšenej starostlivosti matky, vrátane prípravy do školy a učenie sa, pričom príprava by nemala presahovať 2 hodiny denne. Tieto závery podporuje aj posudok z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, ktorým sa u maloletého nepreukázali závažné vývinové poruchy učenia sa. Centrum odporučilo maloletého vzdelávať formou individuálnej integrácie v bežnej triede tak, aby konečné výsledky vzdelávania zodpovedali profilu absolventa príslušného stupňa vzdelávania.

19. Neobstojí argumentácia otca, že navrhovateľka mala už spolu s návrhom predložiť aktuálne dôkazy a lekárske správy, aby sa v konaní predišlo predlžovaniu súdneho konania a zbytočnému navyšovaniu trov. Navrhovateľke nemožno bez ďalšieho klásť na ťarchu, že procesne zavinila zastavenie konania, ktoré začalo na jej návrh, nakoľko procesná úprava sa riadi Civilným mimosporovým poriadkom. Z povahy nesporného konania vyplýva aj verejný záujem. Aj keď o povinnosti navrhovateľky nahradiť trovy štátu, ktoré vznikli z dôvodu znaleckého dokazovania okresný súd rozhodol podľa § 54 CMP, nejde o taký výrok, ktorým by bol druhý účastník konania dotknutý. Medzi účastníkmi konania nešlo o posúdenie náhrady tzv. separátnych trov konania, ktoré by inak neboli vznikli. V konaní neboli splnené ani podmienky pre priznanie náhrady trov podľa ust. § 55 CMP, kedy spravodlivosť priznania náhrady trov niektorému z účastníkov odôvodňujú okolnosti prípadu.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti okresný súd rozhodol o náhrade trov konania správne, keď v súlade ust. § 52 CMP žiadnemu z účastníkov právo na ich náhradu nepriznal. Odvolací súd preto rozhodnutie okresného súdu v napadnutej časti o trovách konania (II. výrok) postupom podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne.

21. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 52 CMP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.
Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).